योनिर्भवति योषितः। स्पृष्टं शुक्रमतो योनौ नैति गर्भाशयं शनैः। ऋतावपि तु योनिर्यदातपित-कफाकुला। भवेत्तदा विकारत्वं नैव तस्यां प्रजायते। ऋतुकाले यदा शुक्रं निर्दोषं योनिसंस्थितम्। तदा तदायुना स्पृष्टं स्त्रीरक्तेनैकतां व्रजेत्। निषेकं समयं स्त्रीणां बीजं प्राप्तं रजस्यथ। युक्तमात्रोऽपि नरकात् स्वर्गाद्वापि प्रपद्यते। विसर्गकाले शुक्रस्य जीवः कारणसंवृतः। धृत्वा प्रविशते योनिं कर्म्मभिः स्वैर्नियोजितः। तच्छुक्ररक्तमेकस्थमेकाहात् कललं भवेत्। पञ्चरात्रेण कललं बुद्बुदाकारतां व्रजेत्। बुद्बुदः सप्तरात्रेण मांसमेषी भवेत्ततः। द्विसप्ताहाद्भवेत् पेषी रक्तमांसाचिता दृढा। बीजस्यैवाङ्कुराः पेष्यः पञ्चविंशतिरात्रतः। भवन्ति मासमात्रेण पञ्चधा जायते पुनः। ग्रीवा शिरश्च कण्ठश्च पृष्ठवंशस्तथोदरम्। पाणिपादं तथा पार्श्वं कटिमात्रं तथैव च। मासद्वयेन सर्वाणि क्रमशः सम्भवन्ति हि। त्रिभिर्मासैः प्रजायन्ते सर्वाङ्गाङ्कुरसम्भवः। मासैश्चतुर्भिरङ्गुल्यः प्रजायन्ते यथाक्रमम्। स्थैर्यं चतुर्थे चाङ्गानां पञ्चमे शोणितोद्भवः। षष्ठे बलस्य वर्णस्य मस्तलोम्नाञ्च सम्भवः। दन्तपङ्क्तिस्तथा गुह्यं जायन्ते च नखाः पुनः। कर्णयोश्च भवेच्छिद्रं घ्राणमासाभ्यन्तरेण च। पायुर्मेढ्रमुपस्थञ्च नाभिश्चैवोपजायते। सन्धयो ये च मात्रेषु जायन्ते मासि सप्तमे। मनस्तु चेतनायुक्तं नाभीस्नायुशिरास्ततः। सप्तमे चाष्टमे चैव त्वङ्मांसं स्मृतिमामपि। अङ्गप्रत्यङ्गसम्पूर्णः शिरःकेशसमन्वितः। विभक्तावयवः स्पष्टः पुनर्मासाष्टमेन च। नवमे दशमे मासि प्रबलैः स्मृतिमारुतैः। निःसार्यते बाणद्वय जन्तुस्तिर्यक्त्वेन सञ्चरः। मनसश्चञ्चलत्वेन यदा गर्भस्थिति भवेत्। तदा विकृतिरूपेण पापात्मा हि प्रजायते। पुटद्वयं समासाद्य यदा वर्द्धति मारुतः। तदा प्रसूते पापिष्ठान् षण्डान् कर्म्मबहिष्कृतान्। मातरक्तोत्तरा नारी पितुः शुक्रोत्तरो नरः। उभयोर्बीजसामान्ये जायते वै नपुंसकम्। विषमायां तिथौ चित्रं कुर्याद् बीजन्तु कन्यकाम्। समायां पुरुषं नूनं केचिदाहुर्मनीषिणः। वामाङ्गेन भवेन्नारी दक्षिणेन पुमान् भवेत्। रक्ताधिक्ये मातृरूपं शुक्राधिक्ये तु पैतृकम्। शुक्रशोणितसंघाते वायुना च द्विधा कृते। यमौ स्यातां त्रिधा चेति चतुर्धा बहुधापि वा। ततो हीनाधिकव्यङ्गकुब्जवामनकादयः। जायन्ते सर्पकुण्डाण्डा विक्षतान्याश्च योनयः"। "गर्भात् कोटिगुणं दुःखं योनियन्त्रनिपीड़ने। संमूर्च्छा तस्य जठराज्जायमानस्य देहिनः। जायमानः पुरीषासृङ्मूत्र शुक्राविलाननः। प्राजापत्येन वातेन पीड्यमानास्थिबन्धनः। अधोमुखो वै क्रियते प्रबलैः सूतिमारुतैः। क्लेशात् निष्क्रान्तिमायाति जठरान्मातुरातुरः। ततस्तं वैष्णवी माया समाक्रन्दति मोहिनी। तया विमोहितात्मासौ ज्ञानभ्रंशमवाप्नुयात्। स्पृष्टमात्रस्य घोरश्च ज्वरः समुपजायते। तेन ज्वरेण महता महामोहः प्रजायते। कण्टकैरिव च्छिन्नाङ्गः क्रकचैरिव दारितः। पूतिव्रणाद्विपतितो धरण्यां क्रिमिको यथा। तद्वद्भुक्तापरीताङ्गः क्वचित्तिष्ठति वा रटन्। विष्मूत्रभक्षणाद्यञ्च गतज्ञानः समाचरेत्। कण्डूयनेऽपि चाशक्तः परिवर्त्तेऽप्यनीश्वरः। स्नानपानादिकाहारमवाप्नोति परेच्छया। अशुचौ संस्तरे स्वल्पाकीटदंशादिभिस्तथा। भक्ष्यमाणोऽपि नैवैषां समर्थो विनिवारणे। केन बन्धेन बद्धोऽहं कारणं किमकारणम्। किं कार्यं किमकार्यं वा किं वाच्यं किञ्च नोच्यते। कोऽधर्म्मः कश्च वै धर्म्मः कस्मिन् वा वर्त्तते कथम्। किं कर्त्तव्यमकर्त्तव्यं किं वा किं गुणदोषवत्। संमूढस्य स्मृतिभ्रंशः शीघ्रं संजायते पुनः। मतिः संजायते तूर्णं जन्तोस्तत्रैव जन्मनि। रक्षो मूढश्च लोकोयमकार्यं सम्प्रवर्त्तते। देही देहं परित्यज्य नेन्द्रस्थानमपीच्छति। तस्मात् कीटोऽपि जन्तूनां सुमूढो जायते भृशम्। न चात्मानं विजानाति न परं न च दैवतम्। न शृणोति परं श्रेयः सति चक्षुषि नेक्षते। बुद्धौ सत्यां न जानाति बोध्यमानो बुधैरपि। संसारे क्लिश्यते तेन रागलोभवशानुगः" ६खबोधः।

जनुस् च "जायतेऽस्ति वर्द्धते विपरिणमते अपक्षीयते नश्यति" यास्कोक्तेषु षट्सु भावविकारेषु आद्यो भावविकारः। "जातस्य हि ध्रुवो मृत्युर्ध्रुवं जनुस् मृतस्य च" गीता। "जनुसम्पद्विपत्क्षेमं प्रत्यरिः साधको वधः। मित्रं परममित्रञ्च विराट्स्वा पुनः पुनः" ज्यो० त०। "शार्कं दद्यात् त्रिजनुषि"। "जनुषर्क्षे निधनेऽपि च" ज्यो०त०। कर्त्तरि मनिन् ६जने निरु०। आधारे मनिन्। ६जनुमलग्ने १० जनुराशौ च "जन्मनीत्यं विचिन्त्यवान्" "जनुमनीचितयुक् शुभैः" नी०क०ता०।